



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. Quotuplex sit Jus patronatûs, & quomodo Ecclesiasticum differat à
Laicali?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

QUÆSTIO II.

Quotuplex Jus patronatus, & quomodo Ecclesiasticum differat à Laicali ?

19. **C**ONCL. I. Jus patronatus variè dividitur, videlicet in hæreditarium, & familiare; in activum, & passivum; in personale, ac reale. Ita communis, & probatur inductione.

Jus patronatus variè dividitur.

20. *Jus patronatus hæreditarium* dicitur, quod transit ad quoscunque hæredes, etiam extraneos. *Jus patronatus familiare*, seu *gentilitium* e contra est, in quo tantum succedunt illi, qui sunt de sanguine, & Familia Fundatoris: quæ divisio patet ex dictis num. 8.

Jus patronatus hæreditarium, ac familiare.

21. *Jus patronatus activum* vocatur, quando Patronus potest præsentare ad Beneficium: & de hoc impræsentiarum agitur. *Jus patronatus passivum* est, quando certi ex aliqua Familia (dummodo idonei ad sint) exclusis extraneis debent ad Beneficium præsentari, & admitti: prout accidit in Beneficijs patrimonialibus, de quibus supra *Dist. 1. num. 12.*

Activum, & passivum.

22. *Jus patronatus personale* est, quod cohæret personæ Fundatoris, vel ejus hæredis, ubicunque locorum existat. *Reale* verò quod cohæret certo loco, utputà Castro, Prædio, Monasterio, ac hujusmodi: & hoc transit ad quemcunque talis loci possessorem.

Personale, ac reale, quid?

23. **C**ONCL. II. Nihilominus præcipua divisio Juris patronatus est in Ecclesiasticum, & Laicale. Ita communis; atque desumitur ex *c. Cum autem. de Jure patron. cum concordantijs.*

Ejus præcipua divisio est in

24. *Jus patronatus Ecclesiasticum* est, quod personæ Ecclesiasticæ competit ratione Ecclesiæ, vel Dignitatis, aut Beneficij Ecclesiastici. Et tale censetur etiam esse illud Jus patronatus, quod primitus fuit laicale, postea verò à Laico fuit concessum Ecclesiæ, Capitulo, Monasterio, vel cuiuspiam Beneficio: nam quia illud vi talis donationis jam competit Ecclesiæ, imposterum censetur Ecclesiasticum, & non laicale; ut habetur *c. un. de Jure patron. in 6.*

Jus patronatus Ecclesiasticum, &

Laicale, &
quid?

25. *Jus patronatus laicale* dicitur, quod alicui sive Laico, sive Clerico, competit ratione proprii patrimonij, vel successio- nis paternæ, aut alterius tituli sæcularis; non verò ratione Eccle- siæ, aut Beneficij Ecclesiastici, arg. c. *Cum dilectus*, junctâ Glossâ *¶. Tanquam laicus. eod.*

Jus patro-
natus mix-
tum, quid?

26. His additur communiter tertium membrum, scilicet *Jus patronatus mixtum*; estque illud, quod partim nomine Ecclesiæ ad Clericum, & partim ex alio titulo ad ipsum, vel ad Laicum spectat, ac proinde est mixtum ex utroque: quale est, si Eccle- sia fundavit ex suis bonis aliam Ecclesiam, eamque Laicus dota- vit, vel econtrâ.

Et quomo-
do regulat-
ur?

27. Porrò hujusmodi Juri patronatus mixto illud est spe- ciale, quòd regulatur in particularibus casibus vel ut Ecclesiasti- cum, vel ut laicale, prout exigit qualitas casus magis privile- giata, magisque favens Patronatui. Glossâ *cap. 1. ¶. Ecclesiasticus. de Jure patr. in 6.* Covarruvias *Prætic. Quest. cap. 36. num. 5.* & Fa- gnanus c. *Cum propter. num. 26. & seqq. de Jure patr. cum communi.* Ratio est: quia, si non privilegiatus in materia individua, sive inseparabili, concurrat cum privilegiato, illius privilegio utitur, arg. l. *Si communem. ff. Quemadmodum servitutes amittantur, &c.* Ubi hoc conceditur habendi rem communem cum pupillo. Quini- mò generaliter in individuis privilegium uni ex socijs concessum, porrigitur ad omnes, juxta Glossam *in l. 1. c. de Diversis Rescriptis*, ac pluribus exemplificat Fagnanus *loc. cit. n. 53. & seqq.*

Jus patro-
natus Eccle-
siasticum, &
laicale, dif-
ferunt.
I. In tempo-
re Patronis
ad præsen-
tandum
concesso;

28. CONCL. III. Inter Jus patronatus Ecclesiasticum, & Laicale multiplex datur discrimen. Nam imprimis (præterdi- scrimen, quod sumitur ex utriusque definitione) differunt quòd Patronus Ecclesiasticus habeat sex menses ad præsentandum, Laicus verò quatuor tantum, c. *Eam te. & c. Cum propter. de Jure patron. & clarissime c. un. eod. in 6.* Quòd si verò Jus patronatus sit mixtum, & unus Patronus est Ecclesiasticus, alter Laicus, omnes ratione communionis habent semestrem: nam propter commu- nionem, non privilegiatum sortitur naturam privilegiati, juxta dicta *num. præc.*

Et quæ cir-
ca h. c. no-
tanda?

29. Cæterum istud tempus sex, vel quatuor mensum, in- cipit currere non à die vacationis Beneficij, sed à die noticiæ di- ctiæ vacationis, quam habent, vel consideratâ temporis, ac lo- corum distantia, habere præsumuntur Patroni; prout in simili dicitur c. *Quia diversitatem. de Concess. Præbend.* Quòd si hoc elapsum fuit, & Patronus, sive Ecclesiasticus, sive Laicus, nullum præ-

præsentavit ad Beneficium vacans, vel quia neglexit, vel quia, si plures sint Patroni, lis de Jure patronatus inter eos orta est, & prius necdum decisa: statim elapso illo tempore pro ea vice devolvitur collatio Beneficij ad eum, ad quem spectat institutio; arg. c. Cum propter. & c. Eam te. de Jure patr. Et merito: ne propter negligentiam, vel discordiam Patronorum, Ecclesia diutius destituta Rectore, patiatur dispendium aliquod.

30. Secundo differunt: quia si Patronus Ecclesiasticus idoneum præsentavit, non potest amplius variare, seu alium præferre: quod si fecerit, nihilominus præfertur ille, qui primo est præsentatus, text. clar. c. Cum autem, eod. E contra Patronus laicus præsentato uno, vel pluribus, potest adhuc variare, ac intra quadrimestre alium præferre; non quidem privative, seu ex toto recedendo à priori, sed accumulativè, seu adjungendo secundum primo, arg. c. Cum autem. & c. Pastoralis. de Jure patr. & Clem. Plures, eod. ac tenet Fagnanus cit. cap. Cum autem. n. 6. cum communi.

II. Patronus Ecclesiasticus nequit variare, sicut Laicus.

31. Cur autem laicis Patronis permissum sit variare in præsentando, non item Ecclesiasticis, multiplex solet dari ratio. Placeat præ cæteris ea, quam affert Pirhing tit. de Jure patron. num. 103. & 104. quia præsentatio Patroni Ecclesiastici, utpote nomine Ecclesiæ facta, habet vim Electionis, ut post Innocentium, & Abbatem, passim tenent Doctores; ergo sicut eligentes publicato scrutinio variare non possunt, v. Publicato. de Elect. ita nec Clerici præsentantes. Accedit, quod hi nomine, & jure Ecclesiæ, tales actus quasi ex officio exercent: Ideoque, cum officio suo semel functi sunt, acquiescere debent; prout in simili dicitur de collatione, c. Si tibi absentis. de Præbend. in 6. Secus est de Patrono laico: nam is suo proprio jure, & nomine præsentat. Accedit ulterius, quod Patronus laicus sit minus expertus circa Ecclesiastica, quam Clericus, utpote qui debet esse magis discretus, & amplius scire Jura: simulque, quod Laicus habeat minus tempus ad præsentandum, quam Clericus. Unde non mirum, quod ille possit variare; & quia gravatur minori temporis spacio, reveletur in isto.

Ratio disparitatis.

32. Porro si duo simul, aut successivis temporibus à Patrono laico sine cumulativè præsentati, tenetur ex iisdem Episcopus præferre digniorem; adeo, ut non sit locus gratificationi, sed peccet contra justitiam eligendo minus dignum; quamvis post factum sustineatur electio de digno, omisso digniori, nec liceat

quid juris, si plures à Patrono laico præsententur?

liceat posthabito appellare, ut litium occasiones amputentur. Fagnanus *loc. cit. num. 28. & seq.* citans alios; & desumitur ex 6.

(a) *Ad de Constitutis. de Appellation. juncto c. Pastoralis. de Jure Patron. (a) dist. Tract. XI Dist. 1. n. 63. & 64.* Quod si verò ambo præsentati videantur æquè idonei, vel sit dubium, quisnam ex ijs sit dignior, tunc illud iudicio Episcopi relatum est, *text. clar. c. Cum autem eod.* Estque stante pari dignitate locus gratificationi, adeò ut Episcopus possit eligere, quem maluerit, juxta Glossam ibidem *¶. Iudicio, & alios.*

III. Si Ecclesiasticus præsentet indignum, perdit jus præsentandi: secus in Laico.

33. Tertiò differunt Jus patronatûs Ecclesiasticum, & laicale: quia si Patronus Ecclesiasticus scienter præsentet indignum, ipso jure privatus est eâ vice potestate præsentandi, & ad proximum Superiorem, ad quem spectat institutio, devolvitur libera collatio Beneficij. Secus est in Patrono laico: nam licet is præsentet indignum, non est privatus jure præsentandi pro ea vice, sed jubendus est alium præsentare, *arg. c. Cum vos. de Officio Judicis ordin. junctâ Glossâ ibidem, ¶. Minus idonea.* Ratio hujus est eadem, quæ n. 31. allata fuit.

IV. Legatus à latere non potest conferre Beneficia juris patronatûs

34. Quartò differunt: quia Legatus à latere Summi Pontificis potest conferre Beneficium Juris patronatûs Ecclesiastici absque consensu, & præsentatione Patroni Ecclesiastici: secus est de Beneficio Juris patronatûs laici; nam hoc absque consensu Patroni nequit conferre, *arg. c. Cum dilectus. de Jure patron. & amplius explicat Glossa ibidem, ¶. Quempiam præsentare.*

Huic Papa non derogat, nisi id exprimat.

35. Quinimò generaliter Papa non censetur velle derogare Juri patronatûs Laicorum, nisi hoc exprimat. Fagnanus *c. Quoniam. num. 10. de Jure patron.* post Glossam proximè citatam, & alios. Accedit ratio: quia Laici acquirunt Jus patronatûs ratione proprii patrimonij, quando fundarunt, ædificarunt, vel dotarunt Ecclesiam; unde non est æquum, ut jure inde quæsito facile priventur, sicque retrahantur ab alijs pijs foundationibus: secus est in Patrono Ecclesiastico, cui jus hoc competit non ob proprium patrimonium, sed ratione Ecclesie.

Quid de Beneficio juris patronatûs mixti?

36. Et ob eandem rationem Legatus nequit conferre Beneficium Juris patronatûs mixti (id est, partim ad Clericum nomine Ecclesie, & partim ad Laicum spectantis) ne ex societate cum Clerico Patronus laicus in re individua præjudicium, & incommodum sentiat, contra Reg. 22. Juris in 6. *Non debet aliquis alterius odio prægriavari,* & Doctores passim. Quinimò, quia non privilegium propter communionem sortitur naturam pri-

privilegiati, privilegium Patrono laico competens, ne ipso invito possit Legatus Beneficium conferre, etiam Patrono Ecclesiastico communicatur, juxta dicta n. 27.

37. Nec obstat illud commune dictum: *Magis dignum trahit ad se minus dignum*, arg. l. *Quæ religiosis*. ff. de Rei vindicatione: atqui Jus patronatus Ecclesiasticum est magis dignum, quam laicale; ergo. Resp. enim cum communi, dictum illud procedere tantum quoad commoda, & privilegia; non verò quoad damna, odia, & pœnas.

38. Quòd si urgeas. Hermaphroditus æstimatur fæminei sexus, quando hic prævalèt in ipso, l. *Quæritur*. ff. de Statu hominum; & tamen sexus virilis est dignior, & magis prodest: ergo in mixtis non semper attenditur, quod dignius est, magisque prodest, sed quod est potentius. Resp. distinguendo consequens: ergo in mixtis naturalibus non semper attenditur, quod dignius est, conceditur: in mixtis, quæ sunt talia Juris ministerio, negatur. Nam in his Jus fingit, illud esse potentius & dignius, quod magis prodest, & jus alterius non lædit. Fagnanus loc. cit. n. 65.

39. Quintò differunt, quòd simplici concessione, unione, aut reservatione alicujus Beneficij per Papam factâ, derogetur Juri patronatus Ecclesiastico, non verò laico; nisi expressa, & specialis mentio fiat de hoc. Pirhing *de Jure patron. num. 133.* est que communis aliorum. Ratio est: quia quamvis Papa possit etiam Juri patronatus laicorum Fundatorum derogare, utpote cum hoc ipsis Fundatoribus ex gratia sit concessum ab Ecclesia, non tamen huic adeò facilè derogare solet; partim, ne domini sæculares à pijs foundationibus retrahantur, si passim eorum juri- bus derogetur; partim, quia Prælati Ecclesiarum, sicuti plus juris habent in bona Ecclesiastica quàm laicalia, ita etiam in Patronatus Ecclesiasticos, utpote ex Ecclesiasticis bonis originem trahentes, quàm in Patronatus laicales. Concordant dicta num. 34. & 35.

40. Notant tamen Doctores, hanc doctrinam in quarta, & quinta differentia allatam, habere locum duntaxat in Jure patronatus Laicis competente ex fundatione, ædificatione, vel dotatione; non verò in eo, quod convenit ipsis ex speciali gratia, privilegio, vel præscriptione. Cum enim in his deficient rationes proximè allatæ, eisdem censetur sufficenter derogatum per

Magis dignum trahit ad se minus dignum, quomodo?

In mixtis non semper attenditur dignius, quando?

V. Papa per simplicem concessionem &c. derogat Juri patronatus Ecclesiastico, non laico.

Limitur hoc per alterius.

VI. Jus pa- 41. Ultimò differunt Jus patronatus Ecclesiasticum, & Lai-
tronatus cale, quoad Concursum: nam hic quoad Parochiales Eccle-
Ecclesiasti- sias, etiam si sint Juris patronatus Ecclesiastici, præmittendus est,
cum, & lai- juxta Concilium Trid. *Sess. 24. cap. 18. de Reform.* Secus est de
cale, diffe- Parochijs, quæ spectant ad Jus patronatus Laicorum: nam
runt quoad tunc non est locus Concursui, sed is solus examinari debet,
Concursu. quem Patronus laicus præsentavit; & si dignus reperitur, in-
stitui.

A Concur- 42. Notat tamen Engel *tit. de Prab. n. 67.* per Bullam B. Pij
su, quæ alia V. *Ad exequendum* (& habetur tom. 2. Bullarij Romani, *Constit.*
Parochiæ 47. *disti Pontif.*) à præfato Concursu esse exceptas Parochias Mo-
exceptæ? nasterijs, vel alijs Ecclesijs incorporatas, in quibus non propriè Pa-
rochus, sed Vicarius ponendus est.

QUÆSTIO III.

De jure præsentandi, aliisque juribus Patrono com-
petentibus.

Patrono 43. **C**ONCL. I. Patrono sive Ecclesiastico, sive laico præci-
quatuor ju- puè quatuor jura competunt in Beneficio Ecclesiasti-
ca compe- co, respectu cujus habet Jus patronatus; videlicet Jus
tunt, quæ? præsentandi, præcedendi, defendendi Ecclesiam, atque ut ex bo-
nis Ecclesiæ eidem indigenti modestè succurratur. Ita habetur
c. Nobis. de Jure patron. & complectitur Glossa ibidem hæc ver-
ficulis:

*Patrono debetur honor, onus, utilitasque:
Præsentet, præsit, defendat, alatur egenus.*

Jus præsen- 44. **C**ONCL. II. Jus præsentandi Clericum idoneum ad Be-
tandi, quo- neficium Ecclesiasticum, sive simplex, sive curatum, postquam va-
modo com- caverit, ad eò competit Patrono, ut Episcopus, vel is, ad quem spe-
petat Patro- ctat institutio, teneatur eundem cæteroquin habilem admittere,
no? atque in dicto Beneficio instituere. Ita desumitur ex *cit. c. Nobis.*
de Jure Patron. Dicitur, *Clericum idoneum.* Nam si hic sit indignus, Pa-
tronus laicus tenetur alium præsentare: Patronus verò Ecclesia-
sticus pro ea vice privatur jure præsentandi, ut dictum n. 33.

Beneficium 45. **C**ONCL. III. Beneficium Ecclesiasticum sine consen-
sui: consen- su, & voluntate Patroni, regulariter loquendo conferri nequit
tu: patroni &